

Студент 1 курсу

Факультету міжнародних економічних відносин ХНЕУ ім. С. Кузнеця

МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Анотація. Розглянуто створення в Україні ринкової економіки, що припускає її інтеграцію у світове господарство. Доведено, що будь-які підприємства незалежно від форми власності, беручи участь у формуванні ринкових стосунків, повинні мати вихід на зовнішній ринок.

Аннотация. Рассмотрено создание в Украине рыночной экономики, что предполагает ее интеграцию в мировое хозяйство. Доказано, что любые предприятия независимо от формы собственности, участвуя в формировании рыночных отношений, должны иметь выход на внешний рынок.

Annotation. Creation of market economy in Ukraine which implies its integration in the world economy were investigated. Having access to the foreign market is proved to be necessary for any enterprise regardless of the ownership type, when forming market relations.

Ключові слова: торгівля, імпорт, експорт, товар, валюта.

Участь країни в міжнародній торгівлі приводить до збільшення експортних поставок, а також сприяє підвищенню зайнятості; міжнародна конкуренція викликає необхідність удосконалення підприємств; експортна виручка слугує джерелом накопичення капіталу, який спрямований на промисловий розвиток; інтенсифікація відтворювального процесу в національних господарствах є наслідком посилення спеціалізації, створення можливості для зародження і розвитку масового виробництва, підвищення міри завантаженості устаткування, зростання ефективності впровадження нових технологій. Актуальність даної теми полягає в тому, що зовнішня торгівля України є одним із найважливіших засобів поповнення державного бюджету. Розвиток зовнішньої торгівлі, зокрема нарощування експорту країни на світовому ринку, збільшення або, принаймні, збереження його питомої ваги у світовій торгівлі є надзвичайно важливим чинником функціонування національної економіки України. За допомогою зовнішньої торгівлі національна економіка взаємодіє з господарствами інших країн. У той же час вона є основним каналом, за допомогою якого світовий ринок через посередництво інтернаціональної вартості, світових цін впливає на національне виробництво, диктуючи конкурентні техніко-економічні параметри виробництва, рівень витрат, стандарти якості. Світова торгівля є двигуном виробництва як окремих країн і регіонів, так і світового господарства в цілому, оскільки вона забезпечує раціональніше використання матеріальних і людських ресурсів на всіх рівнях господарювання.

Питаннями міжнародної торгівлі займаються такі економісти, як: Вознесенський А. С., Дежньов Н. Б., Вишняков В. М.

Метою цієї статті є: показати рівень України в міжнародних економічних відносинах, а також визначити динаміку зростання (зниження) імпорту й експорту (дані наведені в табл. 1).

Таблиця 1

**Географічна структура зовнішньої торгівлі України товарами
за 2009 – 2011 рр. (тис. дол. США) [1]**

Країни	2009 р.			2010 р.			2011 р.		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
Російська Федерация	8 495 072,3	13 235 774,4	-4 740 702,1	13 431 881	22 198 005,8	-18 172 583	1 982 025,3	29 132 019	-27 149 993
Білорусь	1 258 938,2	1 692 833,9	-433 895,7	1 899 198,1	2 567 588,7	-2 333 094	1 922 514	4 211 450,6	-2 288 937
Казахстан	1 418 429,7	2 033 942,1	-615 512,4	1 300 504,9	766 218,3	-1 916 017	1 858 252,4	1 675 946,8	182 305,6
Китай	1 434 404,7	2 734 257,1	-1 299 852,4	131 6550,1	47 700 393,5	-2 616 403	2 180 034,4	6 267 973,2	-4 087 939
Туреччина	2 126 526,4	952 243,6	1 174 282,8	3 026 668,7	1 298 282,2	871 614,1	3 748 848,5	1 481 098,9	2 267 749,6
Німеччина	1 248 125,7	3 852 129,1	-2 604 003,4	1 499 472,9	4 603 082	-4 103 476	1 765 065,9	6 865 659,4	-5 100 594
Польща	1 213 109,5	2 170 911,2	-957 201	1 787 225,2	2 788 809,6	-2 744 426	2 794 085	3 183 346,7	-389 261,7
Італія	1 227 560,5	1 139 755,2	87 805,3	241 347,5	1 390 271,6	-2 324 542	3 039 540,6	2 005 759,7	1 033 780,9
Угорщина	730 223,1	678 320,9	51 902,2	860 084,3	1 214 630,6	-808 182,1	1 340 723,2	1 326 113,6	14 609,6
Туркменістан	325 172,2	718 288,5	-393 116,3	208 949,2	31 432,4	-602 065,5	242 247,7	736 000,9	-493 753,2

Проаналізувавши географічну структуру зовнішньої торгівлі України, можна стверджувати, що вона носить відносно стабільний характер. Домінуючу роль продовжують відігравати Російська Федерация (53 % українського імпорту), Туркменістан, Білорусь, Казахстан, Китай, Туреччина, Німеччина, Польща, Італія й Угорщина. Проте важливу роль у географічній структурі

експорту та імпорту товарів відіграють країни СНД, на які припадає найбільша частка цих показників. А від'ємне сальдо, яке збільшується протягом років, відіграє негативну роль у економіці країни, хоча Україна збільшує обсяги експорту та імпорту щорічно (табл. 2).

Таблиця 2

**Товарна структура зовнішньої торгівлі України товарами
за 2009 – 2011 рр. (тис.дол. США) [1]**

Назва товарів	2009 р.		2010 р.		2011 р.	
	Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт
Мінеральні продукти	3 900 091,4	15 695 085,5	6 731 329,0	21 127 916,9	10 259 870,6	30 028 790,2
Продукція хімічної промисловості	2 515 151,7	5 319 269,4	3 479 168,7	6 441 659,3	5 390 710,1	1 989 833,9
Нафта та нафтопродукти	2 369 000	3 990 000	3 887 250	4 171 000	3 650 000	4 272 000
Механічне обладнання; машини та механізми	5 014 319,1	6 257 043,8	5 670 416,3	8 166 974,9	6 760 851,8	12 794 872,7

Аналіз товарної структури експортно-імпортних зв'язків засвідчує, що в товарній структурі українського експорту в регіон ЄС все більше місце займають мінеральні продукти, продукція хімічної промисловості, механічне обладнання, нафта та нафтопродукти. Порівняння товарної структури зовнішньої торгівлі України і країн ЄС вказує на вузькість асортименту, який відображає структуру обміну ЄС з країнами, що розвиваються. Товарна структура експорту України є вкрай несприятливою. Аналіз співвідношення між експортом та імпортом продукції показує, що майже за всіма товарними позиціями переважає імпорт товарів, що відбивається негативно на економіці країни.

На основі досліджень можна стверджувати, що оптимізація структури експортно-імпортних товарних потоків, удосконалення зовнішньоторговельної політики і розвиток імпортозаміщення сприятиме розвитку міжнародної торгівлі. Простежується стрімке зростання об'ємів товарообігу в останнє десятиліття. Це обумовлено як зростанням економічного, так і науково-технічного потенціалу більшості держав.

Наук. керівн. Бережна Н. І.

Література: 1. Вишняков В. М. Напрями зменшення від'ємного сальдо зовнішньої торгівлі України [Електронний ресурс] / В. М. Вишняков // Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. – С. 283–286. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua/index.m.infin.com.ua>. 2. Державна служба статистики. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.